

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึงความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มในภาคเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยดังนี้

เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ รับผิดชอบโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มในภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2548 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตร กับความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการ หนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม ฯ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม ฯ ตลอดจนศึกษาปัญหา ความ ต้องการ และอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มใน ภาคเหนือ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งฟาร์มในเขตภาคเหนือ จำนวน 17 จังหวัด ปี พ.ศ. 2548 จำนวน 251 คน การเก็บรวบรวม ข้อมูลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน คือ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) โดย การใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทาง ไปรษณีย์ ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่งกลับแบบสอบถามจำนวนร้อยละ 81 คิดเป็น 207 ฉบับ และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ แล้วใช้เครื่องมือทางสถิติมาวิเคราะห์ดังนี้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องใน การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มฯ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation), ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าสูงสุด (Maximum) ทดสอบสมมุติฐานหา ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร กับความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่

ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มในภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2548 ใช้สถิติวิเคราะห์ คือ สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และ การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression) โดยวิธีวิเคราะห์แบบ ขั้นตอน (Stepwise Method) และทดสอบสมมุติฐานหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มในภาคเหนือ ใช้ สถิติวิเคราะห์ คือ สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1.1 เพศ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มส่วนใหญ่ ร้อยละ 84.1 เป็นเพศชาย และร้อยละ 15.9 เป็นเพศหญิง

1.2 อายุ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ร้อยละ 58.0 มีอายุระหว่าง 43 – 48 ปี รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 49 – 55 ปี อายุเฉลี่ยของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร คือ 46.5 ปี

1.3 ระดับการศึกษา เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 87.4

1.4 สถานภาพ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้วอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 80.7

1.5 ภูมิลำเนา เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคเหนือ ร้อยละ 89.9

1.6 ตำแหน่งทางราชการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งทางราชการ เป็นนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 77.3

1.7 ระดับเงินเดือน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ได้รับเงินเดือนอยู่ในช่วงเดือน ละ 21,562 – 26,145 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.8 ระดับเงินเดือนเฉลี่ยเดือนละ 23,825.79 บาท

1.8 งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม งบประมาณส่วนใหญ่ที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้รับอยู่ในช่วงฟาร์มละ 116,720 – 153,439 บาท คิดเป็นร้อยละ 72.0 งบประมาณเฉลี่ยฟาร์มละ 122,302.93 บาท

1.9 ขนาดพื้นที่ที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม ขนาดพื้นที่ส่วนใหญ่ ที่ใช้ในการดำเนินงานอยู่ในช่วงฟาร์มละ 1 – 8 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 66.2 ขนาดพื้นที่เฉลี่ยแล้ว ฟาร์มละ 8.23 ไร่

1.10 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานตำแหน่งเกษตรตำบลของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่งเกษตรตำบลอยู่ในช่วง 25—30 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.1 ระยะเวลาเฉลี่ยแล้วปฏิบัติงานเป็นระยะเวลา 21.8 ปี

1.11 การได้รับข้อมูลข่าวสารโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารอยู่ในช่วงปีละ 1—75 ครั้ง ถึงร้อยละ 94.2 โดยเฉลี่ยแล้วเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ จำนวน 11.18 ครั้งต่อปี

1.12 ความถี่ในการติดต่อกับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับจังหวัดของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ติดต่อกับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับจังหวัดอยู่ในช่วง 1—8 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 59.9 โดยเฉลี่ยแล้วเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้ติดต่อกับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับจังหวัดที่รับผิดชอบโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มจำนวน 7.61 ครั้งต่อปี

1.13 ความถี่ในการได้รับการนิเทศโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ได้รับการนิเทศโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มจากจังหวัดหรือเขตหรือกรมอยู่ในช่วงปีละ 1—3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 74.4 โดยเฉลี่ยแล้วเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้รับการนิเทศโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มจากจังหวัดหรือเขตหรือกรมจำนวน 3.47 ครั้งต่อปี

1.14 ความถี่ในการได้รับการฝึกอบรมทางการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมทางการเกษตรทั้งในประเทศและนอกประเทศอยู่ในช่วงปีละ 1—6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 75.8 โดยเฉลี่ยแล้วเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้รับการฝึกอบรมทางการเกษตรทั้งในประเทศและนอกประเทศปีละ 3.73 ครั้ง

2. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม

2.1 ระดับความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความรู้มากที่สุดในด้านวัตถุประสงค์ของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม คือ พัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบโครงการให้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ตรงในการบริหารจัดการฟาร์มแบบครบวงจรอย่างแท้จริง ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงถึง 0.98 (ความรู้ระดับมาก) โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตอบถูกร้อยละ 98.1 ตอบผิดร้อยละ 1.9 โดยภาพรวมแล้วเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความรู้ในระดับมากเกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.91 เนื่องจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่

รับผิดชอบ โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มก่อนที่จะทำหน้าที่เป็นผู้จัดการฟาร์มจึงทำให้มีความรู้มากเกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม

2.2 ระดับทัศนคติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีทัศนคติสูงที่สุดในด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรมากขึ้น ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 (ทัศนคติระดับดีมาก) โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 46.4 เห็นด้วยร้อยละ 47.8 ไม่แน่ใจร้อยละ 5.3 และไม่เห็นด้วยร้อยละ 0.5 โดยภาพรวมแล้ว พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีทัศนคติอยู่ในระดับดีมากต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 เนื่องจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มเห็นว่าโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มเป็นโครงการหนึ่งที่จะต้องรับผิดชอบในภาระหน้าที่จึงมองโครงการนี้ในเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ ส่งผลให้ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มอยู่ในระดับดี

2.3 ระดับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีการปฏิบัติมากที่สุดด้านการจัดทำป้ายโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มตามระเบียบที่กำหนด มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.99 (ปฏิบัติระดับมาก) โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติร้อยละ 98.6 และไม่ปฏิบัติร้อยละ 1.4 โดยภาพรวมแล้วเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.89 เนื่องจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม ส่วนใหญ่ดำเนินการโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มตามแนวทางการดำเนินการที่ได้รับมอบหมายจากกรมส่งเสริมการเกษตรอย่างจริงจัง และเห็นว่าโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มเป็นโครงการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรและตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเอง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ดังนี้

3.1 อายุของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม (ที่ระดับ 0.05)

แสดงให้เห็นว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีอายุเพิ่มมากขึ้นการปฏิบัติต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มก็จะเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

3.2 ระดับเงินเดือนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกและต่ำ (ที่ระดับ 0.05) แสดงให้เห็นว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีระดับเงินเดือนเพิ่มขึ้นการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงยืนยัน สมมุติฐานที่ว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล (อายุ) และปัจจัยทางเศรษฐกิจ (ระดับเงินเดือน) มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มในภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2548

4. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยวิธีวิเคราะห์แบบขั้นตอน (Stepwise Method)

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร) กับ ตัวแปรตาม (ความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม)

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอนพบว่า ไม่มีตัวแปรใดที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม และสามารถอธิบายได้ว่าปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่มีความสัมพันธ์กันกับความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม

4.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร) กับ ตัวแปรตาม (ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม)

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอนพบว่า ไม่มีตัวแปรใดที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับทัศนคติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม และสามารถอธิบายได้ว่าปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ไม่มีความสัมพันธ์กันกับทัศนคติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร) กับตัวแปรตาม (การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม)

จากการใช้สถิติการวิเคราะห์หาคอถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยวิธีวิเคราะห์แบบขั้นตอน (Stepwise Method) พบว่า การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม มีค่าเท่ากับ $9.802 + 0.057$ คูณด้วย (อายุ) แสดงให้เห็นว่า ถ้าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีอายุเพิ่มมากขึ้น 1 หน่วย (ปี) การปฏิบัติงานในฐานะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มก็จะเพิ่มมากขึ้นเท่ากับ 9.859

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงยืนยันสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล (อายุ) มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มในภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2548

5. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรตาม (ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร) โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และ 0.01 พบว่า ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกและต่ำ (ที่ระดับ 0.01) แสดงให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีทัศนคติที่ดีต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มแล้วเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรก็จะปฏิบัติต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มดีไปด้วย

6. ปัญหา ความต้องการ และอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม คือ

1. ด้านการคัดเลือกกิจกรรมของฟาร์ม พบว่าขาดความชัดเจนของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มร้อยละ 1.45 และระยะเวลาในการคัดเลือกกิจกรรมโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มน้อยเกินไปร้อยละ 0.97

2. ด้านการคัดเลือกพื้นที่ พบว่าไม่มีพื้นที่สาธารณะในพื้นที่ให้เลือกต้องใช้พื้นที่ของเอกชนร้อยละ 5.31 พื้นที่สาธารณะที่มีอยู่ห่างไกลไม่มีไฟฟ้าเข้าถึงร้อยละ 4.35 ไม่สามารถเลือกพื้นที่ที่มีความเหมาะสมได้ร้อยละ 6.76 และพื้นที่ที่เหมาะสมตามระเบียบหลักเกณฑ์หายากร้อยละ 7.25

3. ด้านวางแผนการผลิตในฟาร์ม พบว่าการวางแผนการผลิตและการดำเนินการผลิตไม่ค่อยสัมพันธ์กัน เพราะต้องปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของตลาดและแรงงานร้อยละ 0.97 และมีการวางแผนการผลิตแต่ไม่สามารถปฏิบัติตามแผนได้ เนื่องจากความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ และการระบาดของโรค/แมลง ร้อยละ 5.31

4. ด้านการจัดทำขุมการเรียนรู้ (อาคารชั่วคราว) พบว่างบประมาณที่กำหนดให้มีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการร้อยละ 6.28 ประสบปัญหาภัยธรรมชาติทำให้ขุมการเรียนรู้เสียหายร้อยละ 1.93 และควรปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบให้สามารถสร้างอาคารเป็นอาคารถาวรร้อยละ 1.93

5. ด้านการจัดทำป้าย ไม่พบปัญหา ความต้องการ และอุปสรรค

6. ด้านการจัดทำบัญชีฟาร์ม พบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดบัญชีที่ถูกต้องร้อยละ 3.86 การจดบันทึกบัญชีทำอย่างไม่สม่ำเสมอร้อยละ 13.53 และแบบฟอร์มการทำบัญชีซับซ้อนทำให้ไม่เข้าใจร้อยละ 2.90

7. ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีของฟาร์มสู่เกษตรกร พบว่าเกษตรกรไม่ให้ความสนใจในการถ่ายทอดเทคโนโลยีของฟาร์มร้อยละ 5.80 ขาดงบประมาณในการจัดการฝึกอบรมหรือถ่ายทอดเทคโนโลยีร้อยละ 4.83 และพื้นที่ดำเนินการฟาร์มอยู่ห่างไกลจากชุมชนทำให้ไม่สนใจ ทำให้การเดินทางศึกษาดูงานของเกษตรกรไม่สะดวกร้อยละ 0.48

8. อื่น ๆ พบว่าพื้นที่ดำเนินการ โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มประสบปัญหาภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วมขัง ฝนแล้ง ร้อยละ 10.14 ภาระงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีมาก ทำให้การปฏิบัติงานในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มไม่เต็มศักยภาพร้อยละ 22.22 พื้นที่ฟาร์มอยู่ไกลจากแหล่งตลาดทำให้มีต้นทุนในการขนส่งผลผลิตร้อยละ 0.97 ขาดแรงงานในการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มร้อยละ 5.31 รายได้จากฟาร์มไม่ควรส่งคืนกรม ควรจะใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนของฟาร์มต่อไปร้อยละ 1.93 ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม ทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์ ป้ายโฆษณา และสื่อสิ่งพิมพ์ร้อยละ 0.48 ควรเพิ่มงบประมาณให้มีความเหมาะสมและต่อเนื่องร้อยละ 25.12 ควรมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มอย่างสม่ำเสมอร้อยละ 3.38 และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต้องการให้ยกเลิกการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มร้อยละ 2.42

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึงความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มในภาคเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยดังนี้

เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มในภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2548 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร กับความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มในภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2548 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มในภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2548 ตลอดจนศึกษาปัญหา ความต้องการ และอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มในภาคเหนือ อภิปรายโดยแยกตามประเด็นของความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มในภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2548 ดังนี้

1. ความรู้ จากการศึกษาพบว่า ความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มอยู่ในระดับสูง และยังพบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความรู้ที่น้อยที่สุดในด้านการแบ่งรายได้จากการขายผลผลิตของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม มีการแบ่งสัดส่วนเป็น 20% นำส่งคลัง และ 80% เป็นเงินทุนหมุนเวียน, สวัสดิการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม, คอบแทนการใช้ที่ดิน และในด้านแต่ละโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มควรมีเกษตรกรเข้ามาอบรมหรือดูงานไม่น้อยกว่า 150 ราย/ฟาร์ม/ปี ซึ่งตามระเบียบข้อกำหนดแล้วการแบ่งสัดส่วนเป็น 5% นำส่งคลัง และ 95% เป็นเงินทุนหมุนเวียน, สวัสดิการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม, คอบแทนการใช้ที่ดิน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มบางโครงการยังไม่ได้จำหน่ายผลผลิตและไม่มีรายได้เข้าฟาร์มจึงยังไม่ให้ความสนใจในระเบียบที่กรมส่งเสริมการเกษตรวางไว้ ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรยังขาดความรู้ที่ถูกต้องในด้านนี้ จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม พบว่า ไม่มีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม

2. ทักษะ จากการศึกษาพบว่า ทักษะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มอยู่ในระดับดีมาก และยังพบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีทักษะที่น้อยที่สุดในด้านโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มเป็นโครงการที่สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนให้เกษตรกรได้

เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นทัศนคติที่แตกต่างกับทัศนคติของคุณยลวิไล ประสมสุข ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่ (เทคโนโลยีชาวบ้าน : 2549) ได้กล่าวว่า “นับตั้งแต่ปี 2547 จนถึงปัจจุบันนี้ ทางกรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตรแบบครบวงจรให้แก่เกษตรกรในการแก้ไขปัญหาความยากจน และปัจจุบันได้ขยายผลไปทั่วประเทศแล้วเป็นจำนวน 2,043 ฟาร์ม ทำให้เกษตรกรสามารถเข้ามาเรียนรู้ฝึกอาชีพเสริมทักษะและพัฒนาปรับปรุงอาชีพการเกษตรให้ก้าวหน้าได้ เหมือนกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มของตำบลศรีถ้อย ที่มีกิจกรรมน่าสนใจคือการเลี้ยงกบในนา ซึ่งเกษตรกรสามารถเข้ามาเรียนรู้และนำไปปฏิบัติได้เพื่อสร้างแรงงาน สร้างรายได้ให้กับครอบครัวต่อไป” ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรบางคนเห็นว่าโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มยังไม่ใช่แนวทางที่แท้จริงของการแก้ไขปัญหาความยากจนของเกษตรกร จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับทัศนคติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม พบว่า ไม่มีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม

3. การปฏิบัติ จากการศึกษาค้นคว้า การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มอยู่ในปฏิบัติระดับมาก และยิ่งพบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีการปฏิบัติน้อยที่สุดด้านการจัดทำรายงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มให้อำเภอ และจังหวัด ทราบภายในวันที่ 15 และ 30 ของเดือน (15 วัน/ครั้ง) เนื่องจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มในแต่ละพื้นที่มีการจัดทำรายงานให้จังหวัดที่ตนสังกัดรับทราบตามที่จังหวัดจะกำหนดให้ควรดำเนินการรายงานทุกๆ วันที่เท่าไรของเดือน จึงทำให้แต่ละพื้นที่มีการรายงานความคืบหน้าของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มแตกต่างกันออกไปและจึงไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดไว้ โดยผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม พบว่า อายุและระดับเงินเดือนมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม แสดงให้เห็นว่า ถ้าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีอายุเพิ่มมากขึ้น การปฏิบัติต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มก็จะเพิ่มขึ้นตาม และถ้าระดับเงินเดือนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเพิ่มขึ้นการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มก็จะเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน โดยการวิจัยในครั้งนี้พบว่า มีเพียงตัวแปรอายุเพียงตัวเดียวที่สามารถทำนายความผันแปรของการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม ได้ร้อยละ 2.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่า ถ้าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมี

อายุเพิ่มมากขึ้น 1 หน่วย (ปี) การปฏิบัติงานในฐานะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มก็จะเพิ่มมากขึ้นเท่ากับ 9.859

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม ผู้วิจัยขอเสนอแนะจากการวิจัยดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่มีอัตราอายุ 40 ปีขึ้นไป เมื่อพิจารณาแล้วเห็นได้ว่าโครงสร้างด้านอัตรากำลังคนของสำนักงานเกษตรอำเภอมีการเปลี่ยนแปลง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรรุ่นใหม่ ๆ มีจำนวนน้อย ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการจัดสรรเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรรุ่นใหม่ในอัตราที่น้อยลงกว่าในอดีต ซึ่งจะเห็นได้ว่าในอนาคตเมื่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรบางส่วนเกษียณอายุการทำงานแล้วมีการจัดสรรอัตรากำลังคนใหม่เข้าไปทดแทนอัตรากำลังคนเดิมนั้นจะประสบปัญหาเรื่องประสบการณ์การทำงานกับกำลังคนชุดใหม่ที่ยังไม่มีประสบการณ์ด้านการส่งเสริมการเกษตร และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเดิมบางส่วนที่ขาดความรู้ใหม่ๆ ในการพัฒนาภาระงานของตนโดยเฉพาะในด้านของการปฏิบัติงานในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม หากไม่มีการจัดสรรอัตรากำลังคนด้านกำลังคนสำนักงานเกษตรอำเภอก็จะประสบปัญหาดังกล่าว ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการจัดสรรอัตรากำลังคนด้านกำลังคนให้มีความสม่ำเสมอเพื่อให้หน่วยงานมีบุคลากรด้านการส่งเสริมการเกษตรที่หลากหลายทั้งทางด้านประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์ด้านความรู้ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันระหว่างกำลังคนในหน่วยงาน ทำให้การดำเนินงานด้านต่างๆ มีความต่อเนื่องและประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้นกว่าเดิม

2. จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประสบปัญหาด้านการคัดเลือกพื้นที่ดำเนินโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มที่เหมาะสมตามระเบียบหลักเกณฑ์นั้นหายาก ดังนั้นควรพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ดำเนินงาน โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มให้มีความเหมาะสมตามสภาพความเป็นจริงของพื้นที่

3. จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประสบปัญหาด้านภัยธรรมชาติทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการจัดเตรียมแผนฉุกเฉินเกี่ยวกับภัยธรรมชาติต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น เพื่อรองรับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม และเพื่อกำหนดทิศทางกำดำเนินงานของโครงการให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

4. จากการศึกษาพบว่า การจัดบันทึกบัญชีฟาร์มของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มบางโครงการนั้นยังบันทึกได้ไม่สม่ำเสมอ ดังนั้นผู้ที่รับผิดชอบการจัดบันทึกบัญชีฟาร์มควรแก้ไขปรับปรุงให้มีการบันทึกบัญชีฟาร์มอย่างสม่ำเสมอ เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณอย่างชัดเจน และผู้ดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มสามารถทราบถึงความเป็นมาในการใช้จ่ายงบประมาณได้

5. จากการศึกษาพบว่า อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมที่รับผิดชอบโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มเป็นอย่างยิ่ง คือ ภาระงานที่รับผิดชอบอยู่เดิมก่อนที่จะรับมอบหมายให้เป็นผู้จัดการโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มมีอยู่มาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรบางส่วนที่รับผิดชอบโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มจึงไม่ค่อยมีเวลาในการจัดการดูแลโครงการได้เต็มกำลัง และประสิทธิภาพส่งผลให้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มไม่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นควรพิจารณาปรับภาระงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้มีปริมาณพอเหมาะที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถปฏิบัติงานได้เต็มกำลังความสามารถเมื่อต้องมีภาระงานด้านผู้จัดการโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มประสบผลสำเร็จได้

6. จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มมีความต้องการให้เพิ่มงบประมาณในการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มให้มีความเหมาะสมกับโครงการและควรมีงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณควรมีการจัดสรรงบประมาณให้มีความเหมาะสมกับโครงการนั้นๆ และมีการเพิ่มอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มเกิดความต่อเนื่อง

7. เนื่องจากโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มยังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายมากกว่าเดิม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรผู้สนใจในแนวทางอื่นที่จะแก้ไขปัญหาความยากจนและเป็นการสร้างตลาดทางการค้ารองรับผลผลิตที่จะเกิดขึ้นจากโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มให้เกิดขึ้นในชุมชนนั้นๆ

8. โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มเป็นโครงการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกร ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มควรกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกิดการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มอย่างจริงจังและจริงใจ

9. ควรมีการจัดแสดงผลงานหรือนิทรรศการของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มทุกหนึ่งปี เพื่อให้เป็นที่ประจักษ์สายตาแก่สังคม เป็นการสร้างแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ปฏิบัติงานต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มอย่างเต็มกำลัง และเป็นการประเมินผลการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มว่าประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เช่น ในเขตภาคเหนือมีการจัดแสดงผลงานหรือนิทรรศการของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มทุกสัปดาห์แรกของเดือนตุลาคม โดยให้แต่ละโครงการเสนอผลงานการดำเนินงานที่เกิดขึ้นตลอดทั้งปี และนำผลผลิตที่เกิดขึ้นมาจัดแสดง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะในเขตภาคเหนือ ซึ่งถ้าหากมีการวิจัยครั้งต่อไปควร จะทำการวิจัยในพื้นที่อื่น เช่น ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นต้น เพื่อจะให้เห็น ความแตกต่างของความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อโครงการ หนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม และเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาเป็นแนวทางการพัฒนาความรู้ ทักษะคิด และ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพต่อไป
2. การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาวิจัยเฉพาะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบ โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม จึงควรที่จะมีการศึกษาเกี่ยวกับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับกับ โครงการ หนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มเช่น เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการหนึ่งตำบลหนึ่ง ฟาร์ม หรือเกษตรกรที่เข้ามาอบรมหรือดูงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มให้เป็น โครงการที่พัฒนาการเกษตรให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป
3. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยเกี่ยวกับผลผลิตผลลัพท์ของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่ง ฟาร์มเพื่อให้ทราบถึงผลที่เกิดขึ้นว่าตรงกับเป้าหมายของโครงการที่วางไว้หรือไม่ และนำมา ปรับปรุงพัฒนาโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มให้มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น
4. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบ โครงการหนึ่งตำบลหนึ่ง ฟาร์มที่ดำเนินการโดยภาครัฐกับ โครงการที่มีลักษณะการดำเนินกิจกรรมคล้ายกับโครงการหนึ่ง ตำบลหนึ่งฟาร์มซึ่งเป็น โครงการที่ดำเนินการ โดยภาคเอกชน เพื่อให้เห็นถึงข้อแตกต่างที่เกิดขึ้น ระหว่างสองโครงการ และนำข้อเด่นข้อด้อยมาปรับปรุงพัฒนาโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มให้มี คุณภาพเพิ่มมากขึ้น
5. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจและประโยชน์ของโครงการ หนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร/เกษตรกรผู้เข้าร่วมทำฟาร์ม/เกษตรกรที่เข้า อบรมหรือดูงาน เพื่อจะได้ทราบถึงปฏิกิริยาการตอบกลับด้านความพึงพอใจต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งฟาร์ม

6. เนื่องจากโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มเป็นโครงการที่เพิ่งเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2547 ยังมีประเด็นอีกมากที่จะสามารถนำมาเป็นประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้ที่จะทำการวิจัยควรจะศึกษาข้อมูลให้เข้าใจและเข้าไปสัมผัสพื้นที่ดำเนินการ โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved